

א. מעלין בקודש מכך שעשו ממחנות החטאים – בנפשותם רקועי פחים ציפוי למזבח; בתחילה תשמישי מזבח ועתה גופו של מזבח.

ואין מורדין – מן הכתוב ויקם משה את המשכן ויתן את אדניו וישם את קרשיו ויתן את בריחיו ויקם את עמודיו. (יש מפרשים: מכך שאפילו בצחות הלשון הקפיד הכתוב לא להוריד, שנקט לשון 'הקמה' בסוף כבתחילה. וי"מ: מכך שמשה רבינו עשה הכל בעצמו ללא סיוע אחיו הכהנים. וי"מ: שבתחילה פרס היריעות ולא הורידן בשעת הקמת העמודים והאדנים. רש"י).

ב. ת"ח ששכח תלמודו מחמת אונסו – אין נוהגים בו מנהג בזיון (אשר שברת – ושממתם בארון). תני רב יוסף, מלמד שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון).

אמר ריש לקיש: ת"ח שסרח – אין מבזין (במועד-קטן: אין מגדין) אותו בפרהסיא (וכשלת היום וכשל גם נביא עמך לילה – כסהו כלילה).

מדברי הרא"ש והטור משמע שאם שמועותיו שנואות ביותר – מגדים אותו. ומדברי הרמב"ם יש לשמוע לחלק בין חכם זקן או אב בית דין, שבוה אמר ריש לקיש שאין מגדים בפרהסיא, ובין שאר צורבא מרבנן שמגדים (עפ"י שפת אמת מו"ק יז).

ג. אמר ריש לקיש: כל המשכח דבר אחד מתלמודו – עובר בלאו (השמר לך... פן תשכח). רבינא אמר: בשני לאוין (השמר... פן). רנב"י אמר: בשלשה (השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח) – במסירם מלבו הכתוב מדבר (ופן יסורו מלבבך), לא מחמת אונסו, כגון שתקפה עליו משנתו (רק). ועוד אמר רבי דוסתאי ברבי ינאי: כל המשמר תורתו – נשמתו משתמרת, וכל שאינו משמר – אין נשמתו משתמרת.

ד. רבי אמי אמר: (אלבא דרבי יוסי), אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית – קיים לא ימוש. וכן אמר רבי יוחנן בשם רשב"י שבקריאת שמע שחרית וערבית קיים. ונחלקו החכמים אם אסור או מצוה לאמרו בפני עם הארץ.

הר"ן (בנדרים ה) כתב שאין הכוונה שנפטר בכך מחיובו, אלא שהחיוב המפורש בתורה הוא זה בלבד. ואין הדבר מוסכם.

ואילו רבי ישמעאל אמר יום ולילה כפשוטו – בכל עת.

דף ק

קסז. א. מה דין לחם הפנים ביום הכפורים שחל להיות בשבת?

ב. יום הכפורים שחל להיות בערב שבת – כיצד נאכל שעיר החטאת של המוספין?

ג. מה דין הלחם ו / או הביזיך שסודרו שלא בזמנם? מה הדין כשהוקטרו הביזיך שלא בזמן הראוי?

ד. האם כלי שרת מקדשים את מה שבתוכם שלא בזמנם? האם השלחן מקדש את הלחם שסודר שלא בזמנו הראוי?

ה. מנחה שנקמצה בלילה – מה דינה?

ו. מהו טווח הזמן האפשרי שבין אפית שתי הלחם ולחם הפנים לאכילתם?

א. יום הכיפורים שחל להיות בשבת – לחם הפנים מתחלק לכהנים במוצאי היום (ולא מבעוד יום. מפרשים) ונאכל באותו הלילה.

ב. יום הכיפורים שחל בערב שבת; כיון שהחטאת נאכלת ליום ולילה, והלא אי אפשר לבשלה או לצלותה בשבת וביהכ"פ – לכך היתה נאכלת במוצאי היום כשהיא חיה. 'הבבליים' [אלכסנדריים היו, אלא שכינום בבבליים בגלל מנהגם זה], מפני שדעתן יפה, היו אוכלים אותו כשהוא חי.

ג. סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכים לאחר השבת, או שסידר שניהם בשבת והקטיר הבזיכים אחר השבת – פסול.

א. אין הבדל אם הקטיר הבזיכים לאחר שבת זו או לאחר השבת האחרת, פסול (רמב"ם תמידין ומוספין ה,ד).

ב. במקרים הנוכחים אין תקנה להשהות הלחם לשבת הבאה – מפני שנפסל בלינה (רש"י). וי"א שאין נפסל הלחם לגמרי אלא כשסילק הבזיכין, אבל לא סילקם – ישאיר לשבת הבאה (ערמב"ם ה,יב. וכן דייק בהשק שלמה מלשון רש"י).

כיון שהלחם פסול, אין חייבים עליו משום אכילת פיגול, נותר או טומאה, כיון שלא הותר הלחם מעולם וכל שלא היתה לו שעת הכושר – אין חייבים עליו משום אלו.

סידר את הלחם ואת הבזיכים לאחר השבת והקטיר הבזיכים בשבת – פסול, שהרי לא עמדו על השלחן שיעור הזמן הראוי, כיצד יעשה – יניחם לשבת הבאה. [לתירוץ רבא, יש לסלק הלחם מעל השלחן קודם בין השמשות של השבת הראשונה, ולסדרו שוב למחר, שאל"כ ייפסל בעלות השחר כעבור שבעה ימים מאותו לילה. ואולם מר זוטרא ואיתמא רב אשי חולקים. ולשיטתם – משמע ברמב"ם שמשאיר את הלחם על השלחן. ואולם רש"י (ביומא כט) כתב שיסלקנו ויסדרנו בשבת הבאה].
למאן דאמר תנור מקדש ליפסל בלינה – נפסל הלחם בלינה ואין לו תקנה (עפ"י חזו"א כה,ה).

ד. תני אבוה דרבי אבין: כלי שרת מקדשים – את הניתן בתוכם – שלא בזמנם הראוי להקרבה. ובארו בגמרא שאינם מקדשים אלא ליפסול, שחלה עליהם קדושת הגוף לענין פסול לינה וכדומה, אבל לא חלה קדושה לענין הקרבתם.

ואמר רבה (מחמת הקושיא ממתניתין) שדברים אלו אינם אמורים אלא בלילה שלפני היום שהוא זמנם, כיון שלילה אינו 'מחוסר זמן' וכאילו ניתן בזמן, אבל ניתן ביום אחר – אינו קדוש אף לא ליפסול. הלכך, לחם הפנים שסודר באחד מימות השבוע – לא נתקדש ליפסול, שהרי כאמור 'מחוסרי זמן' הם ואין הכלי מקדש ליפסול אלא בלילה שלפני הזמן. אמנם בהגיע ליל שבת הקרובה, לדעת רבא נתקדשו קדושת הגוף ליפסול בלינה, שהרי לילה אינו 'מחוסר זמן'. ולדעת מר זוטרא ואיתמא רב אשי – לא קדש, כיון שסידרו שלא כמצוותו נעשה כמי שסדרו קוף.

ה. מנחה שנקמצה בלילה; תני אבוה דר' אבין, תצא לבית השריפה.

דוקא אחר עלות השחר (תוס' כאן). ויש אומרים שנפסלים פסול גמור כבר בלילה (עתוס' ותו"י יומא כט; חזו"א זבחים יט,לה).

ואין תקנה להחזיר הקומץ ולחזור ולקומץ שוב – שכבר נתקדשה ליפסול.

משמע מרש"י שזה דוקא כאשר כבר קדש הקומץ בכלי. ואולם התוס' כתבו שאין חילוק אם קידש הקומץ אם לאו.

ו. שתי הלחם נאכלים לא פחות מיומיים מעת אפייתן – לדעת הסובר אפייתן אינה דוחה יום טוב, וכן סתם תנא דידן (וכן פסק הרמב"ם). ולא יותר משלשה ימים – כאשר חל יו"ט להיות אחר השבת, שאז אפייתם מוקדמת לערב שבת.
לחם הפנים – אין פחות מתשעה (כולל יום הסידור ויום הסילוק), שהרי נאפה מערב-שבת ונאכל לשבת הבאה. ולא יותר על אחד-עשר – כאשר חלים שני ימי ראש השנה בחמשי וששי, כי אז נאפה ביום רביעי ונאכל במוצאי שבת הבאה (שהרי אותה שבת הוא יוהכ"פ. ואמנם לא אמרו 'שנים עשר יום' – כיון שבקדשים הלילה נמשך אחר היום שעבר. רש"י. והתוס' פרשו בע"א).
לדברי רשב"ג בשם ר"ש בן הסגן, אפיית הלחם דוחה יום טוב.

פרק שנים עשר; דפים ק – קא

קסח. האם יש פדיון לדברים דלהלן, בטמאים ובטהורים?

א. בהמת הקדש.

ב. עופות.

ג. מנחות ונסכים.

ד. עצים, לבונה, כלי שרת.

א. בהמה תמימה – אינה נפדית. ואפילו הקדישה (באיסור. תמורה ז) לבדק הבית, אין פודים אותה אלא לצרכי מזבח.

משמע לכאורה בגמרא שבאופן זה שהקדישה לבדה"ב, אינה יוצאה מידי מזבח מדרבנן, משום שבהמה תמימה אינה מצויה. וכן מבואר בתוס' (ק; זכחים נט:). ואולם יש מצדדים שהוא דין תורה (ע' משל"מ ושעה"מ ערכין ה, ה, בדעת הרמב"ם שם ה"ז; אחיעזר ח"ב מג, ב. וערש"י גטין לה: ובראשונים).

נפל בה מום קבוע – בין קודם הקדשה בין אחר כך – נפדית.

ודוקא לפני שחייתה, אבל לאחר שחיטה כבר נתקדשה קדושת הגוף ע"י כלי ושוב אין לה פדיון בכל אופן (רש"י). ואפילו בעודה מפרסת שהיא בת העמדה והערכה – ע' אחיעזר ח"ב כה, א. וע"ע: רש"ש; 'חדושי הגר"ח על הש"ס'; הר צבי; חסדי דוד על התוספתא רפי"ב).

ב. אין פדיון לעופות, שלא נאמר פדיון אלא בבהמה (כיון שהעופות אינם טעונים כלי, הרי הם קדושים קדושת הגוף).

ואפילו עוף מחוסר אבר אין לו פדיון (תוס' מעילה יב. וע' גם אבנ"ז או"ח שלא. ואולם בספר הר צבי יצא לידון שלהרמב"ם יהא פדיון בעוף מחוסר אבר שאינו יכול לפרוח. וע' קרן אורה וחסדי דוד).
ואולם אם קדם מומן (- חסרון אבר) להקדשן – נפדים (תוס' עפ"י תוספתא. וע"ש שצריכים העמדה והערכה. ובמנ"ח (שנדה), כתב בדעת הרמב"ם שא"צ, ונפדים גם לאחר מיתה להיסק. וע' גם משנה למלך איסורי מזבח א, י; או"ש מעילה ה, י).

ג. המנחות והנסכים; עד שלא קדשו בכלי – יש להם פדיון, שקדושתם קדושת דמים. לדעת שמואל, וי"א גם רבי אושעיא: נפדים אפילו טהורים. ולדעת רב כהנא, וי"א רבי אושעיא – אינם נפדים אלא כשנמארו. וכן פסק הרמב"ם.